

Kelkově jde o mimořádně hodnotnou práci. Domnívám se, že by měla být vydána ještě v jiné edici, aby byla zpřístupněna většímu počtu studentů (a nejen studentů). Knižka je rozsahem malá (asi 100 malých stránek), což mě přivádí k dalšímu kladu: pozoruhodné skloubení tří těžko sladitelných vlastností: malý rozsah, obsažnost, čtivost. Libovolná kombinace dvou z nich je obvykle na úkor té třetí. Ne zde.

P. MATERNA

\* Masarykova univerzita, Brno 2005, 105 s.

## Josef Ludvík Fischer: Listy o druhých a o sobě\*

Když se před dvanácti lety slavilo 100. výročí narození J. L. Fischera, profesora Masarykovy univerzity i Univerzity Palackého, jejímž byl v letech 1946 – 1949 rektorem, vědělo se o existenci jeho paměti. Jejich těžkou cestu do tisku (v podstatě už od konce padesátých let) popisuje v ediční poznámce Jiří Opelík, který se stal jejich editorem. Rozsáhlá kniha konečně vloni vyšla a jistě se stane významným pramenem nejen pro poznání Fischerovy osobnosti, ale také pro poznání kulturního života v období konce Rakouska-Uherska a za první republiky. Dál její časový záběr nezasaahuje, takže se už bohužel nic nedovídáme o Fischerově nizozemské emigraci (vyjma tragické epizody v samotném Holandsku, která je přeložena z tamních novin) ani o jeho působení v poválečném Československu. To velice stručně přibližuje J. Opelík ve své poznámce.

Kniha je rozdělena do dvou dílů: I. Léta neklidu a hledání, II. Cesta k sobě. První z nich zachycuje krátce historii rodiny a léta dětství, mládí a studii na pražské univerzitě až do jeho odchodu na knihovnické místo v Olomouci, kam byl Fischer poslán z trestu za své – i na první republiku – neortodoxní názory. Díl druhý se zabývá jeho působením v Olomouci a v Brně a končí šokem z přijetí mnichovského diktátu v září 1938.

Samotný název Fischerovy práce v mnohém odpovídá jejímu obsahu. Nejde sice o dopisy, jak by mohlo napovídat slovo „listy“, ale o stránky, v nichž Fischerova osobnost a jeho

soukromé osudy mnohdy ustupují do pozadí a před ně se dostávají reflexe doby, v níž se kniha odehrává. Osobnosti profesorů a kolegů, politická situace, kulturní dění tvoří rámec odborného a politického vyzrání autora. Jeho reakce na ně zprostředkují rozsáhlé výtahy z jeho tehdejších prací a někdy i posudky, které se opět vztahují k Fischerovým pracím. Už jenom tím bude kniha přínosem nejenom pro badatele fischerovské, ale i pro všechny zájemce o dobu, kterou Fischer popisuje.

J. L. Fischer se v knize jeví jako bohatá osobnost se zájmem o kulturní dění, s potřebou do něho zasahovat a být se o to, aby se společnost vytvářela do podoby, v níž by mohly být uspokojeny hmotné i duchovní potřeby člověka. Přes svou ambicióznost se neváhá pro tento cíl vzdát možností, které by mu méně konfliktní život přinášel. Ve své sebereflexi zobrazuje své hledání a tápání, na něž ovšem nahlíží s jistým nadhledem daným věkem, v němž svou práci psal. Ten, kdo se Fischerovým dílem zabývá podrobněji, bude muset její pasáže ovšem konfrontovat s jeho díly vyššími za první republiky. Už jenom proto, že byly psány s cílem vydat knihu v době, kdy nebylo možné psát o všem otevřeně. Ani za těchto podmínek však nebyl ochoten přistoupit na příliš velké kompromisy. I proto mohla jeho poslední kniha vyjít až nyní.

I. HOLZBACHOVÁ

\* Praha, Torst 2005, 624 stran včetně obrazových příloh, bibliografie knižních děl, poznámek a jmenného rejstříku.

## Brüner Beiträge zur Germanistik und Nordistik R 10\*

O devatenáctý svazek sborníku „Brüner Beiträge zur Germanistik und Nordistik“ byli obohaceni nejen brněňští germanisté.

Úvodní medailonky věnovali autoři tentokrát dvěma stým výročním narozením: prof. *Leopolda Zatočila*, všestranného germanisty a dlouholetého vedoucího katedry brněnské germanistiky a literárního vědce a překladatele prof. *Karla Krejčího*. Pozornosti nesmí ujít